

Stadsledningskontoret

Diarienummer

10-2024-2153

Vårt datum/Our date

2025-01-22

Vår referens/Our reference

Christofer Åslund

Ert datum/Your date

2024-12-19

Er referens/Your reference

SLK-2024-01206

Göteborgs Stad

stadsledningskontoret@stadshuset.goteborg.se

Göteborg Energis synpunkter på tillståndsansökan för den havsbaserade vindkraftsparken Västvind

Sammanfattning

Enligt prognoser från Göteborg Energi förväntas elbehovet i Göteborg öka kraftigt under de kommande 10-15 åren, baserat på inkomna kundförfrågningar och kunddialoger. På grund av kapacitetsbrist i det överliggande elnätet till Göteborg behöver dock elnätsavtalen för nya industrikunder eller verksamheter som vill utöka sitt effektuttag begränsas vid situationer då elnätet är ansträngt. För att kunna säkerställa en leveranssäker elförsörjning för dessa elkunder krävs en rad åtgärder, inklusive förstärkning av elnätet på lokal-, regional- och stamnätsnivå, ökad flexibilitet i elanvändningen och investeringar i ny elproduktion. Med den förväntade utvecklingen i elbehov för Göteborg kan vindkraftsparken Västvind, som ett storskaligt tillskott av elproduktion i stadens närområde, spela en viktig roll. Motsvarande potential för vindkraft saknas i Göteborgs kommun. Vid full utbyggnad enligt tillståndsansökan kommer anläggningen kunna producera elenergi motsvarande Göteborgs årliga elförbrukning idag och vid starka vindar kunna förse det momentana maximala elbehovet i staden. Mot denna bakgrund av nyttan för energisystemet tillstyrker Göteborg Energi tillståndsansökan för Västvind.

Synpunkter

Elbehovet i Västsverige ökar snabbt i takt med att industrier och transportsektorn elektrifieras som ett led i omställningen för att fasa ut fossila bränslen. Den ökande efterfrågan drivs ytterligare på av planerade storskaliga industrisatsningar i regionen. Kapacitetsbehovet för Göteborg förväntas öka med närmare 70% de kommande 10-15 åren. Samtidigt är elnätskapaciteten på region- och stamnätsnivå otillräcklig och det råder underskott av produktionskapacitet i relation till behovet. För att säkerställa en leveranssäker elförsörjning för de elintensiva satsningarna krävs en rad åtgärder, inklusive förstärkning av elnätet på lokal-, regional- och stamnätsnivå, men också ökad flexibilitet i elanvändningen och investeringar i ny elproduktion¹. Mot denna bakgrund utgör det storskaliga tillskott av elproduktion i Göteborgs närhet som vindkraftsparken Västvind kan ge ett viktigt tillskott av

¹ Framtidens elförsörjning i Västra Götaland, Svenska Kraftnät m fl 2024

produktion. Baserat på angivna produktionsdata i Västvinds ansökan beräknas vindparkens potentiella produktion motsvarande Göteborgs årliga elförbrukning idag samt överstiga det momentana maximala elbehovet vid full produktion. Produktionsanläggningen bidrar därmed med betydande kapacitet för närområdet där den ansluts.

Göteborg Energi granskning av tillståndsansökan har fokuserat på nyttan ur ett energisystemperspektiv. Begränsat fokus har lagts på intresseavvägningen i förhållande till andra verksamheter och värden. Bolaget noterar att Västvinds verksamhetsområde ingår i ett utredningsområde för energiutvinning enligt Havs- och vattenmyndighetens nyligen uppdaterade havsplaner, vilket bekräftar lämpligheten för Västvinds lokalisering.

I relation till de många vindkraftsparker som är under planering längs de svenska kusterna bedöms Västvind ha särskilt goda förutsättningar då det råder goda vindförhållanden till havs på västkusten och vindkraftsparken är lokaliserad i närheten av den elintensiva industrin på västkusten.

Göteborg Energis Nät AB har fått förfrågan av West Wind Offshore AB om att utvärdera elnätsanslutning till bolagets nät i Göteborg. Övergripande nätlösningar för anslutningar har studerats och arbete med tillstånd för lämpliga anslutningspunkter har påbörjats. Projekteringsavtal har tecknats och nästa steg är att ta fram en budgetoffert.

Genom att ansluta Västvind till elnätet i närheten av ett område med stora elbehov minskar behovet av utbyggnad av stam- och regionnätledningar, särskilt om detta elbehov är flexibelt alternativt att lokal planerbar produktion kombineras med vindkraften. Det är därför angeläget att systemnyttan beaktas vid tillståndsgivning för ledningsdragning för att ansluta Västvind. Göteborg Energis huvudalternativ är en anslutning av Västvind till det lokala elnätet i hamnen i Göteborg där stora delar av de prognosticerade elbehoven förväntas uppstå. Detta alternativ förväntas ha störst potential att minimera flaskhalsar i elnätet. Anslutning av vindkraft direkt till lokalnätet i hamnen lyfts av flera av Göteborg Energis kunder som en avgörande faktor för omställning och tillväxt.

För att hantera Göteborgs behov av utökad elnätskapacitet behövs utbyggnad av både region- och stamnät bland genom en ny dubbel 130 kV-ledning mellan Ale och Hisingen men även förstärkningar i stamnätet mellan norra och södra Sverige behövs i förlängningen för det ökade behovet.

Havsbaserad vindkraft har en förhållandevis hög kapacitetsfaktor i förhållande till annan väderberoende elproduktion och produktionsprofilen har en tyngdpunkt på vinterhalvåret när elbehovet är högre. Detta innebär att kraftslagets behov av balansering från planerbara elproduktionsresurser är lägre, vilket är gynnsamt för elsystemet. Göteborg Energis befintliga och planerade elproduktion kan på ett systemriktigt sätt samverka med en stor havsbaserad vindkraftpark på västkusten.

Energiförsörjning och energisystem spelar en alltmer avgörande roll som både vapen och mål i det säkerhetsläge som råder. De bottenförlagda elledningarna som ansluter havsbaserade vindkraftparker löper en risk för att utsättas för sabotage, varvid riskreducerande åtgärder bör vidtas i samband med uppförande av anläggningen.

Konsekvenser ur bedömningsdimensioner

Ekonomisk dimension

Tillgång till leveranssäker, hållbar och konkurrenskraftig el är en förutsättning för att Göteborgs industri och stadens klimatomställning ska kunna utvecklas i en positiv riktning. Utbyggnad av storskalig havsbaserad vindkraft på Västkusten bidrar till att möta det ökande elenergibehovet och medför dämpande effekt på elpriser i det elprisområde som Göteborg tillhör. Mer vindkraft i Västsverige ger Göteborgs industriföretag en konkurrensfördel som främjar den industriella utvecklingen. Detta skapar förutsättningar för jobbtillväxt och ökade skatteintäkter från planerade investeringar i befintliga och nya industrier, samt i deras leverantörskedjor. Energisäkerheten ökar när beroendet av importerad energi minskar.

Ekologisk dimension

Mer förnybar elproduktion möjliggör klimatomställning av fossilbränslebaserade verksamheter inom industri och transport, vilket är en förutsättning för att Göteborgs klimatomställning ska kunna uppnås i linje med Borgmästaravtalet och Miljö- och klimatprogrammet för Göteborgs Stad.

Social dimension

Stabil elförsörjning till konkurrenskraftiga elpriser skapar förutsättningar för Göteborgs företag och verksamheter att vidareutvecklas vilket skapar arbetstillfällen av nytta för stadens invånare. Omvänt kan otillräcklig tillgång av el innebära att företag tvingas lägga framtidsinriktade investeringar på annan plats vilket medför att arbetstillfällen uteblir och i stället minskar². Utbyggnad av havsbaserad vindkraft bidrar positivt till att motverka sådan samhällsutveckling.

Detta ärende har beslutats av verkställande direktör för Göteborg Energi AB.

Göteborg som ovan

GÖTEBORG ENERGI AB

Per-Anders Gustafsson, VD

² Bedömning av sysselsättningseffekter från otillräcklig tillgång av eleffekt till etableringar i tillverkningsindustrin i Västra Götaland, Västra Götalandsregionen 2024